

Sprawozdanie

komisji sanitarnej o ustawie zdrojowej.

Wysoki Sejmie!

Wysoki Sejm zajmował się wielokrotnie sprawą przyjęcia w pomoc na drodze ustawodawczej zdrojowiskom naszym.

W Wydziale krajowym i komisjach sejmowych przeważało zdanie, że niepodobniestwem jest prawie napisać dobrą ustawę dla wszystkich zdrojowisk; miano zamiar wnosić dla każdego zdrojowiska osobną ustawę.

Roku zeszłego Wysoki Sejm załatwiając wniosek posła Władysława hr. Koziębrodzkiego, odmienne poniekąd zajął stanowisko.

Wydział krajowy w wykonaniu polecenia przedłożył projekt ustawy zdrojowej.

Komisya sanitarna składając niniejsze sprawozdanie, ma zaszczyt podnieść przede wszystkim, że dołączony projekt ustawy dotyczy jedynie tych zdrojowisk i uzdrowisk, które jako takie przez polityczną władzę krajową uznane zostały lub uznane będą. Ustawa zatem nie ma zastosowania do tych licznych w kraju miejscowości, które, nie uznane jako zakłady, otwarte dla publicznego użytku, goszczą w lecie pewną ilość rodzin, szukających wypoczynku i świeżego powietrza.

Krzeszowice, Szkło, Burkut, Korczyn, Spas, Skole i t. p. jeżeli zechcą korzystać z dobrodziejstw tej ustawy, muszą pierw uzyskać zezwolenie władzy na otwarcie zakładu.

Komisya sądzi, że inaczej postąpić nie należy; uchwalić ustawę dla wszystkich miejscowości, w których istnieją zdroje, byłoby poniekąd wkroczeniem w prywatne stosunki, nałożeniem ciężarów, przeszkodą nawet dla początkujących, nie zaś ułatwieniem rozwoju. Ustawa niniejsza urchadza stosunki tylko tam, gdzie właściciele w nadziei odniesienia korzyści poddali swą własność podaniem o zezwolenie władzy na otwarcie zdrojowiska lub uzdrowiska dobrowolnie koniecznemu z zezwolenia tego płynącemu ściślejszemu nadzorowi władz.

Projekt ustawy przedstawia obszernie ramy. Każda odrębność, każda miejscowa potrzeba znajdzie uwzględnienie w statucie, który każdy zakład mieć musi. Statut wyda Namieśtnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. W ten sposób, komisya sądzi, że ominie się wszystkie trudności, a zastrzeże nareszcie odpowiednie stanowisko Reprezentacyi kraju, którą dotąd w tych ważnych sprawach kultury krajowej zupełnie pomijano.

Jednym z nader ważnych warunków podniesienia naszych zdrojowisk i uzdrowisk jest możność zaopatrywania tychże w doborowe mięso i napoje. Pożądanemby zatem było, by właściciel lub komisya zdrojowa miała sposobność zadzierżawiania prawa propinacyi i poboru opłat konsumcyjnych, w tym celu komisya obok ustawy proponuje Wysokiemu Sejmowi uchwalenie załączonych rezolucyj.

Komisya przeto wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. załączoną pod a) ustawę ;

II. następujące rezolucyje :

1. Sejm wzywa c. k. rząd, ażeby ze zdrojowisk i uzdrowisk tworzył osobne okręgi dla poboru podatku konsumcyjnego od mięsa ;
2. Sejm wzywa c. k. Dyrekcyę gal. funduszu propinacyjnego, aby ze zdrojowisk i uzdrowisk tworzyła osobne okręgi dla dzierżawy prawa propinacyi.

Lwów dnia 30. października 1890.

Przewodniczący :
Gustaw Romer.

Sprawozdawca :
J. Trzeciecki.

U s t a w a

z dnia roku urządzająca stosunki zdrojowisk i uzdrowisk w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Każde zdrojowisko lub uzdrowisko (stacya klimatyczna) otwarte dla publicznego użytku na mocy zezwolenia Władzy państwowej winno mieć swój statut.

Statut wydaje c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 2.

Statut oznacza granice terytoryalne i ustanawia organizację zakładu.

§. 3.

Organami zakładu są:

- a) komisya zdrojowa lub komisya klimatyczna,
- b) zarząd zakładu,
- c) lekarz zdrojowy lub lekarz klimatyczny.

§. 4.

Komisya składa się z następujących członków:

- z delegata c. k. Namiestnictwa,
- z delegata Wydziału krajowego,
- z właściciela zakładu lub jego zastępcy,
- z lekarza zdrojowego lub lekarza klimatycznego,

z naczelnika gminy i przełożonego obszaru dworskiego, ewentualnie i z inspektora (§. 11.)

Czy oprócz powyżej wymienionych mają być do składu komisyi powołani inni delegaci, czy to z grona gości, czy lekarzy ordynujących, czy właścicieli realności osiadłych w zakładzie, orzeka statut.

§. 5.

Przewodniczącym komisyi jest delegat c. k. Namiestnictwa. Zastępcę przewodniczącego oraz sekretarza i skarbnika wybiera komisya.

Okres urzędowania komisyi oznacza statut.

§. 6.

Zadaniem komisji w ogólności jest staranie się o jak najpomyślniejszy rozwój zakładu, o wygody i rozrywki dla gości oraz czuwanie nad tem, aby zakład z żadkolwiek szkody nie doznał.

W szczególności:

zawiaduje komisja funduszem kuracyjnym w granicach przeznaczenia tego funduszu;

wymierza i pobiera w granicach przez właściwe władze oznaczonych, taksy i opłaty a mianowicie:

taksy kuracyjne, taksy na muzykę i opłaty od przedsiębiorstw, zabaw, koncertów, teatrów, widowisk oraz od urzędzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego;

uwalnia w pojedynczych na uwzględnienie zasługujących wypadkach od obowiązku uiszczania taks i opłat;

czyni wnioski co do ustanowienia wysokości zmiany taks i opłat, co do regulaminu najmu mieszkań, przepisów kąpielowych, cen mieszkań i cenników w ogóle;

wzywa pomocy właściwych władz, gdyby zakładowi z żadkolwiek groziła szkoda lub uszczerbek;

z końcem każdego roku składa komisja z zarządu funduszem kuracyjnym rachunek i podaje go do publicznej wiadomości.

§. 7.

Komisja w zakresie działania służącym jej w moc niniejszej ustawy wyznacza swoje organa administracyjne i wykonywa swe uchwały o ile one nie naruszają praw prywatnych.

Przeciw uchwałom i zarządzeniom komisji służy prawo odwołania się do c. k. Namiestnictwa w ciągu dni czterech.

§. 8.

Decyzja co do poczynionych wniosków komisji służy stosownie do przedmiotu bądź właścicielowi zakładu, bądź władzy w moc ustaw do tego powołanej.

§. 9.

Właściciel zakładu winien ustanowić zarządcę odpowiedzialnego wobec władz za zachowanie obowiązujących przepisów.

§. 10.

Lekarz zdrojowy (klimatyczny) zawiaduje sprawami sanitarnymi zakładu.

Lekarza mianuje ten, kto go opłaca, zatem albo właściciel zakładu albo komisya, lub wreszcie właściciel w porozumieniu z komisją, jeżeli wspólnie lekarza opłacają, co bliżej oznacza statut.

Instrukcyja wydana przez c. k. Namiestnictwo określa wymaganą kwalifikacyę i obowiązki lekarza.

Władzę dyscyplinarną nad lekarzem wykonywa ten, kto go mianuje. W wypadkach wykroczenia przeciw instrukcyi wykonywa władzę dyscyplinarną c. k. Namiestnictwo.

§. 11.

W zakładach liczniej odwiedzanych służy c. k. Namiestnictwu prawo mianowania inspektora w celu państwowego nadzoru nad wykonywaniem policyi miejscowej.

§. 12.

Fundusz kuracyjny powstaje:

- a) z taks kuracyjnych i taks na muzykę,
- b) z opłat pobieranych od przedsiębiorstw, widowisk, zabaw, koncertów i t. d.
- c) z opłat pobieranych za używanie urządzeń utrzymywanych kosztem funduszu kuracyjnego,
- d) z grzywien, jakieby na rzecz funduszu kuracyjnego przyznano, wreszcie
- e) z datków dobrowolnych i zapisów.

Funduszu kuracyjnego używać należy na upiększenie zakładu, na urządzenia służące do uprzyjemnienia gościom pobytu w zakładzie, na opłacanie muzyki i ewentualnie na opłacanie lekarza, urzędników i sług komisyi.

§. 13.

Wysokość taks i opłat wymienionych w §. 12. lit. a) i b) oznacza c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ewentualne prywatno - prawne pretensye z powodu dotychczasowego poboru taks i opłat mają być uregulowane przed wydaniem statutu.

§. 14.

O przyznaniu okręgu ochronnego poszczególnemu zdrojowisku orzekają c. k. władze górnicze na podstawie obowiązujących ustaw.

§. 15.

Orzeczenie czy wywłaszczenie na podstawie §. 365. ustawy cywilnej ma być zastosowane na rzecz właściciela poszczególnego zakładu a względnie na rzecz funduszu kuracyjnego należy do kompetencji c. k. władz politycznych.

§. 16.

Ustawa niniejsza w niczem nie narusza służącego administracyi państwa prawa nadzoru zwierzchniczego nad zdrojowiskami i uzdrowiskami.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w dni trzydzieści po jej ogłoszeniu.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.
